Europäisches Patentamt
European Patent Office
Office européen des brevets

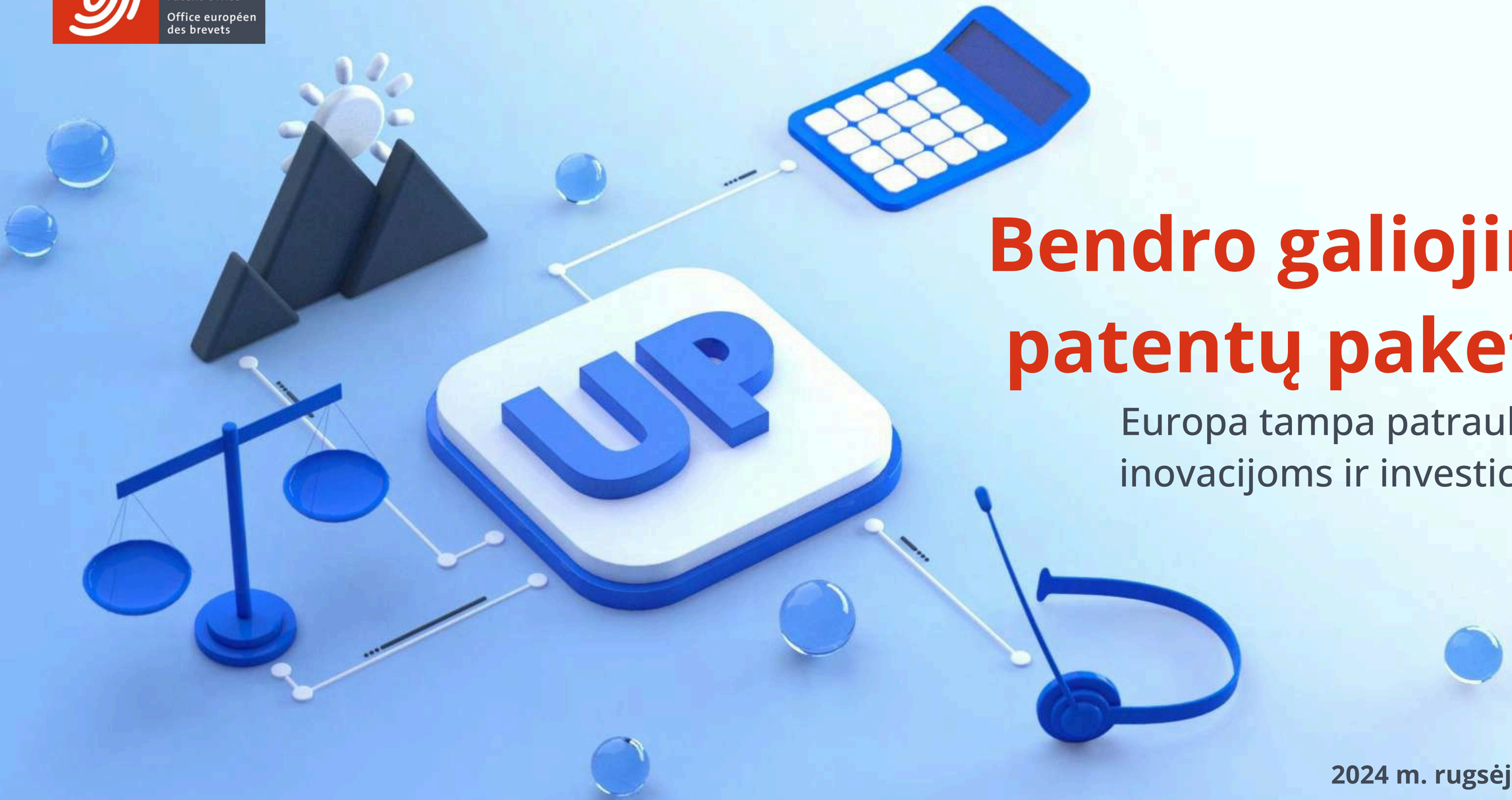

Bendro galiojimo patentų paketas

Europa tampa patrauklesnė inovacijoms ir investicijoms

2024 m. rugsėjo mėn.

Bendro galiojimo patentas

padidins Europos konkurencingumą, papildydamas ir sustiprindamas egzistuojančią centralizuotą Europos patentų išdavimo sistemą. Kartu su Bendru patentų teismu naujoji sistema užtikrina ekonomiškai patrauklią ir veiksmingą patentų apsaugos ir ginčų sprendimo galimybę visoje Europoje ir taip skatina mokslinius tyrimus, plėtrą ir investicijas į pažangias technologijas. Tai esminiai žingsniai siekiant sukurti ES bendrąją technologijų rinką.

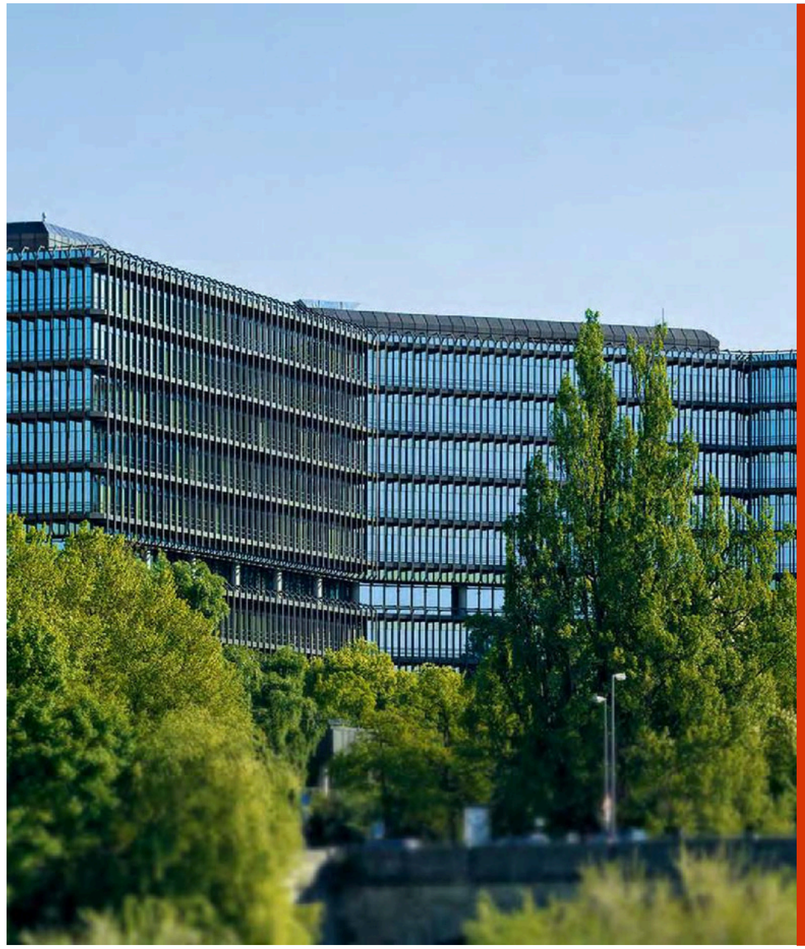

Europos patentų tarnyba (EPT) ir suskaidyta patentų sistema po patento išdavimo Europoje

Europoje patentus išduoda Europos patentų tarnyba (EPT), kuri skatina inovacijas, konkurencingumą ir ekonomikos augimą visoje Europoje. EPT nėra ES institucija, o atskira tarpvyriausybinė institucija, įsteigta remiantis Europos patentų konvencija (EPK).

EPT centralizuotai atlieka Europos patentų paraiškų ekspertizę ir išduoda **Europos patentus** 39 Europos patentų konvenciją ratifikavusiose valstybėse, kurioms priklauso ne tik visos ES valstybės narės, bet ir kelios ES nepriklausančios valstybės. Tokia sistema padeda išradėjams sutaupyti, nes nereikia paduoti atskirų patento paraiškų keliose nacionalinėse patentų tarnybose, ir kartu yra užtikrinama aukšta išduodamų patentų kokybė.

Tačiau išduotas Europos patentas yra ne bendro galiojimo teisė, o nacionalinių patentų rinkinys, t.y., jis turi būti atskirai išplečiamas ir jo galiojimas turi būti palaikomas kiekvienoje šalyje, kurioje jis įsigalios.

Ši procedūra gali būti sudėtinga ir brangi, nes patento dokumentus gali tekti versti į kitas kalbas, atskirai mokėti nacionalinius patento įsigaliojimo ir galiojimo pratęsimo mokesčius, be to, atsiranda papildomos išlaidos dėl atskirose šalyse reikalingų mokamų profesionalių atstovų ir paslaugų teikėjų paslaugų.

Ši procedūra gali būti sudėtinga ir brangi, nes reikia atlikti veiksmus ir mokėti mokesčius atskirose šalyse.

Bendro galiojimo patentas: paprastesnė ir platesnė patentinė apsauga, patiriant mažesnes sąnaudas

Bendro galiojimo patentas padeda išspręsti šias problemas, nes išradėjams suteikiama galimybė paprasčiau ir pigiau gauti bendro galiojimo patentinę apsaugą visoje sistemoje dalyvaujančių ES valstybių narių teritorijoje.

Centralizuota EPT egzistuojanti procedūra iki patento išdavimo dabar papildyta centralizuota procedūra po patento išdavimo: užuot atlikę su savo Europos patento įsigaliojimu susijusius veiksmus keliose valstybėse atskirai, savininkai gali gauti Bendro galiojimo patentą pateikdami vieną prašymą EPT, kuri veikia kaip „vieno langelio“ principu dirbanti įstaiga, atsakinga už centralizuotą Bendro galiojimo patentų administravimą ir susijusių mokesčių mokėjimą. Tai gerokai sumažina biurokratizmą ir susijusias išlaidas. Dėl šiandieninės suskaidytos sistemos po patento išdavimo atskiroms nacionalinėms patentų tarnyboms skirtinga mokėjimų tvarka ir valiuta mokami skirtingo dydžio galiojimo pratęsimo mokesčiai. Dabar vietoje to Bendro galiojimo patento savininkai vienoda mokėjimo terminų tvarka ir priimtinais mokėjimo būdais EPT moka vieną pratęsimo mokestį viena valiuta.

Tai ne tik gerokai supaprastina procedūrą, bet ir leidžia sutaupyti daug lėšų, nes savininkai gali patys pasirūpinti visu administravimo procesu po patento išdavimo.

Be to, prašymas išduoti Bendro galiojimo patentą yra visiškai nemokamas, t.y., EPT nereikia mokėti jokių prašymo padavimo, jo nagrinėjimo ar registracijos mokesčių. Taip pat yra nustatytas labai patrauklus ir verslui palankus Bendro galiojimo patentų galiojimo pratęsimo mokesčių dydis: bendros tokio patento palaikymo išlaidos per pirmuosius dešimt metų, t.y., vidutinį EPT išduoto patento galiojimo laikotarpį, bus mažesnės nei 5000 EUR.

Bendrojo galiojimo patento pratęsimo mokesčiai

–	–	11- ieji metai	€ 1 460
2- ieji metai	€ 35	12- ieji metai	€ 1 775
3- ieji metai	€ 105	13- ieji metai	€ 2 105
4- ieji metai	€ 145	14- ieji metai	€ 2 455
5- ieji metai	€ 315	15- ieji metai	€ 2 830
6- ieji metai	€ 475	16- ieji metai	€ 3 240
7- ieji metai	€ 630	17- ieji metai	€ 3 460
8- ieji metai	€ 815	18- ieji metai	€ 4 055
9- ieji metai	€ 990	19- ieji metai	€ 4 455
10- ieji metai	€ 1 175	20- ieji metai	€ 4 855

- Papildomas mokestis už pavėluotai sumokėtą pratęsimo mokestį = 50 % pavėluotai sumokėto pratęsimo mokesčio (Taisyklė 2[1], 2 punktas, RFeesUPP)

- 15 % sumažintas pratęsimo mokestis viešosios licencijos atveju (UPR 12 taisyklė, RFeesUPP 3 taisyklė)

Daugiau informacijos apie Bendro galiojimo patento kainą, palyginus su lygiaverte „klasikinės“ Europos patentų sistemos suteikiama apsauga tik keturiose Europos šalyse, pirmaujančiose įsigaliojusių Europos patentų skaičiumi, rasite EPT interneto svetainėje.

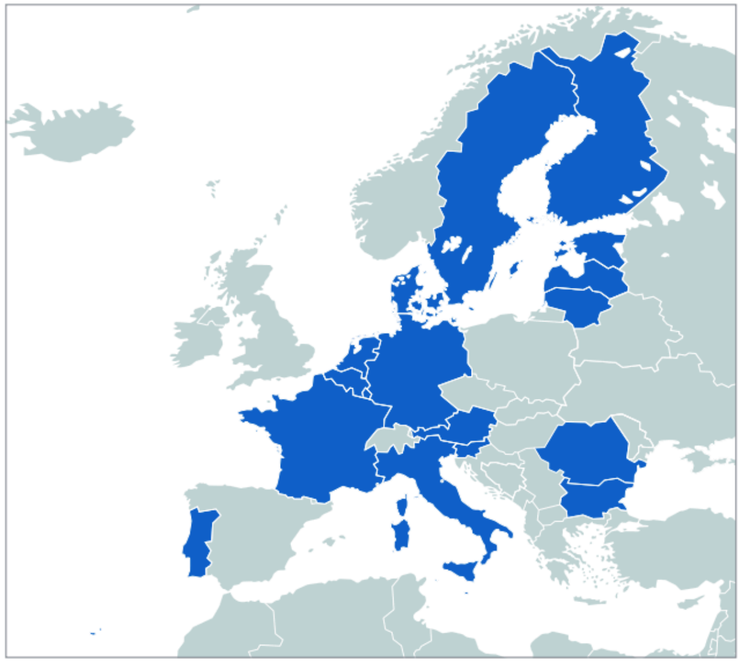

Bendro galiojimo patentas galioja šiose 18 valstybių: Austrijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Danijoje, Estijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Maltoje, Nyderlanduose, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje, Švedijoje.

Nors Bendro galiojimo patentas potencialiai gali galioti visose ES valstybėse narėse, šiuo metu jis galioja 18-oje iš jų. Ateityje gali prisijungti ir kitos valstybės. Kad įsigaliotų Bendro galiojimo patentas ES valstybės narės turi dalyvauti tvirtesnio bendradarbiavimo dėl bendro galiojimo patentinės apsaugos programoje (šiuo metu dalyvauja 25 valstybės) ir ratifikuoti susitarimą dėl Bendro patentų teismo (UPCA).

Bendras patentų teismas: centralizuotas teisių gynimas ir didesnis teisinis aiškumas

Centralizuotas teisių gynimas naujajame Bendrame patentų teisme

Teisių gynimas taip pat tampa daug paprastesnis. Iki šiol patentų ginčai priklausė išimtinai nacionalinių teismų jurisdikcijai. Pavyzdžiui, ieškiniai dėl Europos patentų pripažinimo negaliojančiais turėjo būti teikiami nacionaliniams teismams, tačiau kiekvieno tokio teismo sprendimas galiojo tik konkrečios valstybės teritorijoje. Kartais dėl to tekdavo vienu metu bylinėtis skirtingose valstybėse narėse. Tokia suskaidyta procedūra ne tik buvo brangi ir sudėtinga visoms šalims, bet ir kėlė prieštaringų nacionalinių sprendimų priėmimo riziką.

Naujasis Bendras patentų teismas (UPC) užtikrina vienodą, specializuotą ir veiksmingą patentų ginčų nagrinėjimo procedūrą Europos lygiu. Pagal tarptautinę sutartį - Susitarimą dėl Bendro patentų teismo (UPCA) - įsteigtas viršnacionalinis teismas turi jurisdikciją nagrinėti ginčus, įskaitant ieškinius dėl patentų pažeidimų ir pripažinimo negaliojančiais, susijusius tiek su Bendro galiojimo patentais, tiek su klasikiniais Europos patentais (nors pastariesiems pereinamuoju laikotarpiu iki 2030 m. gegužės 31 d. bus taikomos tam tikros išimtys). Specializuotas Bendras patentų teismas yra naujas veiksmingas patentų suteikiamų teisių gynimo ir ginčų sprendimo forumas, naudingas tiek išradėjams, tiek trečiosioms šalims, tiek plačiajai visuomenei. Patentų savininkai dabar gali veiksmingiau apginti patentų suteikiamas teises, o trečiosios šalys ir plačioji visuomenė gali siekti, kad Europos ir Bendro galiojimo patentas būtų pripažintas negaliojančiu vienos centralizuotos procedūros metu. Taip išvengiama vienu metu vykstančių ginčų sprendimo dėl to paties patento skirtingose šalyse ir gerokai sumažinamos bylinėjimosi išlaidos. Be to, Bendras patentų teismas padidina teisinį aiškumą, nes nelieka prieštaringų nacionalinių sprendimų priėmimo rizikos ir tokiu būdu yra formuojama suderinta teismų praktika.

Prekybos ir investicijų skatinimas

Jau žinoma, kad pramonės šakos, kuriose intelektinė nuosavybė, ypač patentai, naudojami vidutiniškai daugiau nei kitose šakose, daugiau prisideda prie BVP ir užsienio prekybos rodiklių. Tačiau jų indėlis į prekybą ir tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautus tarp ES šalių vis dar nedidelis, o tai rodo, kad neišnaudotos galimybės sukurti ES bendrąją technologijų rinką. Klasikinės Europos patentų sistemos susiskaidymas neabejotinai ribojo patentuotų išradimų judėjimą tarp ES šalių. Dauguma Europos patentų įsigaliodavo tik keliose ES valstybėse narėse, kad būtų sutaupytos su jų išplėtimu ir galiojimo palaikymu susijusios išlaidos.

Tikimasi, kad Bendro galiojimo patentas sustiprins patentinę apsaugą ir turės teigiamą poveikį prekybai ir tiesioginių užsienio investicijų srautams pramonės šakose, kuriose daugiau naudojama intelektinė nuosavybė ir technologijos. Remiantis EPT tyrimu, atliktu kartu su Kolorado Boulderio universitetu ir Londono ekonomikos mokykla, ES šalių praktikos suderinimas pagal geriausią esamą patentinės apsaugos standartą gali padidinti šių ES pramonės šakų metinius prekybos srautus 2 % (14,6 mlrd. EUR) ir metinius tiesioginių užsienio investicijų srautus 15 % (1,8 mlrd. EUR).

Remiantis tyrimu, ES šalių praktikos suderinimas pagal geriausią esamą patentinės apsaugos standartą gali padidinti šių ES pramonės šakų metinius prekybos srautus 2 % ir metinius tiesioginių užsienio investicijų srautus 15 %.

Be to, Bendro galiojimo patento suteikiama plati teritorinė apsauga palengvina tarpvalstybinį technologijų perdavimą ir bendradarbiavimą tarp Europos šalių. Centrinis registras, kuriame kaupiama informacija apie Bendro galiojimo patentų teisių perdavimo ir licencijų, įskaitant viešąsias licencijas, teisinius statusus, padės sukurti veiksmingą technologijų perdavimo rinką dalyvaujančiose valstybėse narėse. Technologijų rinka taip pat bus labiau įtraukianti: bus lengviau perduoti technologijas ir bendradarbiauti mokslinių tyrimų srityje su šalimis, kuriose iki šiol Europos patentai retai įsigaliodavo. Galiausiai, technologijų perdavimui bus naudingas ir mažesnis patentų galiojimo pratęsimo mokestis, taikomas tiems patentų savininkams, kurie suteikia licencijas.

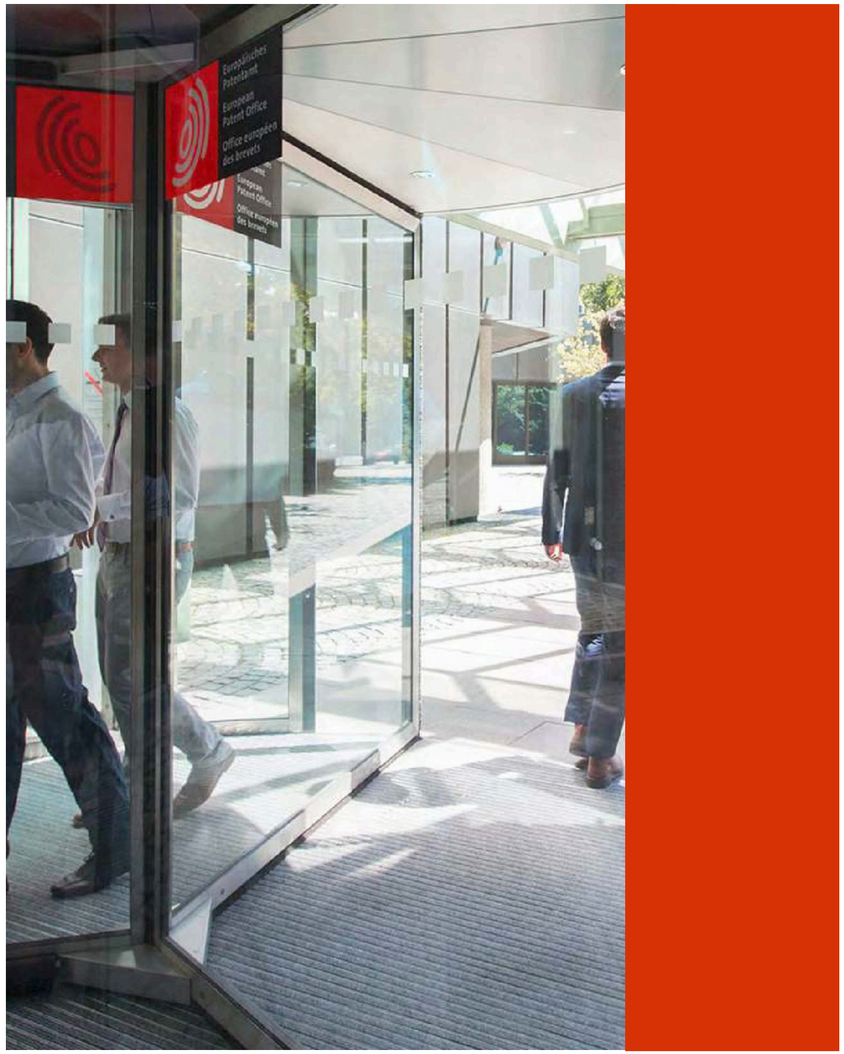

Daug privalumų, ypač mažoms ir vidutinėms įmonėms, startuoliams ir universitetams

Mažos ir vidutinės įmonės, startuoliai galės lengviau apsispręsti, ar plėsti veiklą ir žengti į naujas rinkas ir kada tai daryti.

Naujoji Bendro galiojimo patentų sistema yra labai naudinga pareiškėjams, ypač tiems, kurie turi ribotus išteklius, pavyzdžiui, mažoms ir vidutinėms įmonėms, startuoliams ir universitetams, nuo kurių labai priklauso Europos ekonomikos ateitis.

Intelektinės nuosavybės teisės atlieka svarbų vaidmenį padedant šiems mažiems subjektams pateikti naujas technologijas rinkai. Jos leidžia pasinaudoti kūrybiškumo, išradingumo ir investicijų teikiama nauda ir taip skatina toliau investuoti ir kurti.

Daug mažų subjektų, kurie praeityje patentavo savo išradimus, buvo linkę pasikliauti nacionalinėmis teisėmis. Dėl to jų išradimų apsauga Europoje nebuvo veiksminga arba buvo labai ribota – galiojo tik keliose valstybėse. Bendro galiojimo patentų sistema panaikina biurokratines ir finansines kliūtis, su kuriomis susiduria šie maži subjektai, norėdami patekti į ES rinką su savo išradimu, ir leidžia jiems efektyviau konkuruoti su kitais rinkos dalyviais. Bendro galiojimo patentą įregistravusios mažos ir vidutinės įmonės bei startuoliai, atsižvelgdami į produkto sėkmę arba vertindami naujas verslo galimybes kitose ES rinkose, galės lengviau apsispręsti, ar plėsti savo veiklą ir žengti į naujas rinkas ir kada tai daryti. Bendro galiojimo patentas mokslinių tyrimų institucijoms suteikia plačią perspektyvių išradimų apsaugą pradiniame etape, taip palengvinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir technologijų perdavimą ateityje, kai technologija bus pakankamai ištobulinta.

Dėl suskaidytos klasikinių Europos patentų sistemos, pasižyminčios sudėtingumu ir galimu poreikiu vienu metu bylinėtis keliose jurisdikcijose, mažiems subjektams praktiškai neįmanoma veiksmingai spręsti dėl patentų kylančius ginčus, nesvarbu, ar jie būtų ieškovai, ar atsakovai. Mažesnės bylinėjimosi Bendrame patentų teisme išlaidos dabar užtikrinta tai, kad galimybė kreiptis į teismą ir patentų suteikiamos apsaugos gynimas nebepriklauso nuo finansinių galimybių.

Be to, turintiems ribotus resursus yra taikoma kompensavimo ir mažesnių mokesčių sistema. Fiziniai asmenys, mažos ir vidutinės įmonės, pelno nesiekiančios organizacijos, universitetai ir viešosios mokslinių tyrimų organizacijos, pateikę sėkmingą paraišką kita nei anglų, prancūzų ar vokiečių oficialiąja ES kalba, turi teisę gauti 500 eurų vienkartinę kompensaciją vertimo išlaidoms padengti.

Dar svarbiau, kad Bendro patentų teismo mokesčiai nustatyti taip, kad būtų užtikrintas tinkamas balansas tarp šalių patiriamų teismo išlaidų ir sąžiningos teisės kreiptis į teismą principo. Pavyzdžiui, teismo mokesčių taisyklės numato priemones, kuriomis užtikrinama, kad mažoms ir vidutinėms įmonėms gali būti taikomas 60 proc. sumažintas mokestis.
Be to, jei mažos ir vidutinės įmonės pateikia pagrįstus įrodymus, kad mokėtinų teismo mokesčių suma kelia grėsmę jų ekonominiam egzistavimui, Bendras patentų teismas gali kompensuoti dalį ar net visus šiuos mokesčius. Siekdamas dar labiau sumažinti bylinėjimosi keliamą riziką, Bendras patentų teismas taip pat gali nustatyti laimėjusiai šaliai atlygintinų išlaidų ribą, jei šios išlaidos gali kelti grėsmę pralaimėjusios šalies ekonominiam egzistavimui.

Kada naujoji sistema pradėjo veikti?

Bendro galiojimo patentų sistema pradėjo veikti **2023 m. birželio 1 d.**, kai pradėjo veikti ir Bendras patentų teismas.

Paskelbė ir redagavo
Europos patentų tarnyba
© EPO, 2024 m. rugsėjis
epo.org/unitary

Atsakingas už turinį:
Patentų plėtros ir IN laboratorijos direktoratas (D 5.2.1)
Ir Bendro galiojimo patentų skyrius (D 5.3.2.2.)

Adresas:
Bob-van-Benthem-Platz 1 | 80469 Miunchenas | Vokietija

Tel.:
+49 89 2399-0

El. paštas:
support@epo.org